

349

Besluit van 7 juli 1987, houdende wijziging van het Staatsexamenbesluit SPD bedrijfsadministratie

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 18 mei 1987, nr. 8983/4575, centrale directie Wetgeving en Juridische Zaken, gedaan mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken;

Gelet op artikel E.11, tweede lid, van de Invoeringswet W.H.B.O. (Stb. 1986, 290);

Gehoord de Onderwijsraad (advies van 13 april 1987, nr. O.R. 4/153K);

De Raad van State gehoord (advies van 25 juni 1987, nr. WO5.87.0206);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen, van 3 juli 1987 nr. 9288/4575, centrale directie Wetgeving en Juridische Zaken, uitgebracht mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

In het Staatsexamenbesluit SPD bedrijfsadministratie (Stb. 1982, 10)¹ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In artikel 1 wordt na de definitie van «het examen» ingevoegd de definitie: «het deexamen»: gedeelte van het examen waarvoor een certificaat, als bedoeld in artikel 27, wordt uitgereikt;

B

Artikel 7 vervalt.

C

Artikel 8, eerste lid, komt te luiden:

1. Het examengeld voor één of meer deexamens is verschuldigd bij de aanmelding en bedraagt f 50,-, vermeerderd met een bedrag van f 40,- voor elk deexamen waarvoor men zich aanmeldt.

D

Het opschrift boven hoofdstuk II komt te luiden:
Deelexamens en examenprogramma.

E

Artikel 9 komt te luiden:

Artikel 9

Het examen bestaat uit deelexamens en wordt uitsluitend schriftelijk afgenomen.

F

Artikel 10 komt te luiden:

Artikel 10

De deelexamens zijn:

- a. bedrijfseconomie I,
- b. economisch-technische verschijnselen,
- c. statistiek,
- d. bedrijfscalculatie,
- e. bedrijfsadministratie,
- f. bedrijfseconomie II, en,
- g. bedrijfsrecht.

G

In artikel 11 wordt het woord «onderdeel» vervangen door: deelexamen.

H

Artikel 12 verval.

I

In artikel 16, derde lid, wordt het woord «onderdeel» vervangen door: deelexamen.

J

Artikel 18 komt te luiden:

Artikel 18

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het examen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt, kan de examenleider hem de deelneming of de verdere deelneming aan het examen ontzeggen, dan wel minder vergaande maatregelen nemen. Indien de ontzegging betrekking heeft op een kandidaat die meer dan één deelexamen aflegt, kan de ontzegging het geheel aan deelexamens omvatten.

2. Indien de onregelmatigheid eerst wordt ontdekt na afloop van het examen, kan de examencommissie de kandidaat het diploma, bedoeld in artikel 28, of het certificaat, bedoeld in artikel 27 en de cijferlijst onthouden of kan zij bepalen, dat de betrokken kandidaat het diploma of het certificaat en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in de door de examencommissie aan te wijzen onderdelen en op de door haar te bepalen wijze.

3. Alvorens een beslissing ingevolge het eerste of tweede lid wordt genomen, hoort de examenleider onderscheidenlijk de examencommissie de kandidaat. De examenleider deelt zijn beslissing of die van de examencommissie onverwijld mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in het vierde lid. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de voorzitter.

4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de examenleider en tegen een beslissing van de examencommissie, in beroep gaan bij de door Onze Minister in te stellen commissie van beroep. Van de commissie van beroep mogen leden van de examencommissie geen deel uitmaken. Het beroep wordt binnen drie dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de commissie van beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep tenzij zij de termijn met redenen omkleed heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het examen geheel of gedeeltelijk af te leggen of opnieuw af te leggen.

5. Bij toepassing van het eerste en vierde lid ontvangt de kandidaat geen bericht over de resultaten van reeds gemaakt en ingeleverd werk. Evenmin kan hij een beroep doen op artikel 32, tweede lid.

K

In de artikelen 22, eerste en tweede lid, en 23 wordt het woord «onderdeel» telkens vervangen door:
deexamen.

L

Artikel 24 komt te luiden:

Artikel 24

Nadat de kandidaat het deexamen heeft afgelegd, stelt de examencommissie de uitslag vast. De kandidaat is geslaagd indien hij het cijfer 6 of hoger heeft behaald.

M

Artikel 25 komt te luiden:

Artikel 25

1. Nadat alle deexamens zijn afgenomen en daarvan de uitslag is vastgesteld, wordt de uitslag van het examen vastgesteld door de examencommissie.

2. De examinandus is geslaagd voor het examen indien hij voor alle deexamens is geslaagd.

N

Artikel 26 vervalt.

O

Artikel 27 komt te luiden:

Artikel 27

1. Aan de kandidaat die voor een deexamen het cijfer 6 of hoger heeft behaald wordt een certificaat volgens het door Onze Minister vastgestelde model uitgereikt.

2. Aan de kandidaat die voor de deexamens, genoemd in artikel 10, onderdelen a tot en met d, het cijfer 6 of hoger heeft behaald, wordt op zijn verzoek een verklaring volgens het door Onze Minister vastgestelde model uitgereikt.

P

Artikel 28 komt te luiden:

Artikel 28

Aan de kandidaat die is geslaagd voor het examen wordt het diploma volgens het door Onze Minister vastgestelde model uitgereikt.

Q

Artikel 29 komt te luiden:

Artikel 29

De diploma's, certificaten, verklaringen en cijferlijsten, bedoeld in de artikelen 23, 27 en 28 worden ondertekend door de voorzitter en de secretaris van de examencommissie.

R

In artikel 32, tweede lid, wordt het woord «onderdelen» vervangen door: deexamens.

S

Boven artikel 36 wordt geplaatst het opschrift:
Par. 1. Algemeen.

T

Boven artikel 38 wordt geplaatst het opschrift:
Par. 2. Overgangsbepalingen met ingang van 1 januari 1981.

U

Boven het in te voegen artikel 45 wordt geplaatst het opschrift:
Par. 3. Overgangsbepalingen met ingang van 1 augustus 1987.

V

Ingevoegd worden de artikelen 45 tot en met 47 luidende:

Artikel 45

Het behalen van een voldoende na 1 augustus 1984 doch voor 1 augustus 1987 voor een onderdeel als bedoeld in artikel 10, zoals dat luidde op 31 juli 1987 geldt als bezit van een certificaat als bedoeld in artikel 27, voor het desbetreffende deexamen.

Artikel 46

Het bezit van een verklaring dat de vier onderdelen van het eerste gedeelte van het examen met goed gevolg zijn afgelegd, afgegeven op grond van artikel 25, zoals dat luidde op 31 juli 1987, geldt als bezit van certificaten, bedoeld in artikel 27 voor de deexamens, bedoeld in artikel 10, onderdelen a tot en met d.

Artikel 47

Artikel 46 is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van

- a. degene die met gunstig gevolg het eerste gedeelte van het examen heeft afgelegd volgens het reglement, vastgesteld bij het koninklijk besluit van 5 juli 1974 (Stb. 402), en het ter uitvoering daarvan vastgestelde programma;

- b. degene die met gunstig gevolg het examen heeft afgelegd volgens het reglement en programma van het koninklijk besluit van 25 augustus 1949 (Stb. J 407) zoals voor 1 mei 1974 gold, en tevens met gunstig gevolg het aanvullend examen heeft afgelegd op grond van artikel IIIa van het koninklijk besluit van 5 juli 1974 (Stb. 402) dan wel op grond van artikel 43, eerste lid.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 1987.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

's-Gravenhage, 7 juli 1987

Beatrix

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
A. J. Evenhuis

Uitgegeven de *achtentwintigste* juli 1987

De Minister van Justitie a.i.,
C. P. van Dijk

¹ Gewijzigd bij Koninklijk besluit van 19 augustus 1982, Stb. 496

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

NOTA VAN TOELICHTING

1. Algemeen

Deze wijziging van het Staatsexamenbesluit SPD bedrijfsadministratie (Stb. 1982, 10) beoogt een aantal in de praktijk gebleken knelpunten weg te nemen.

Met de hernieuwde opzet van dit staatsexamen bestaat nu enige jaren ervaring. Een aantal elementen van die regeling blijken nog niet bevredigend te werken. Het betreft hier met name de vrijstellingsregeling en de blokkeringsregeling, maar ook de verplichte vakkencombinatie.

De vrijstellingsregeling houdt in dat voor behaalde voldoende twee jaar vrijstelling bestaat voor het afleggen van het desbetreffende vak. Door de verplichte combinatie van vakken, kunnen echter niet alle voldoende op deze wijze worden gehonoreerd: bijvoorbeeld een 8 behaald in combinatie met een 4 geeft in bepaalde gevallen geen vrijstelling.

Ook is gebleken dat bij de examinering in combinaties van vakken kandidaten zich slechts op één vak hadden voorbereid en het tweede vak dikwijls «op proef» aflegden.

Gezien de gehanteerde vrijstellingsregeling ligt het voor de hand dat een aantal kandidaten de grootste moeite heeft de SPD-I verklaring uiteindelijk te verkrijgen.

Wanneer in aansluiting hierop de blokkeringsregeling wordt gezien, die kandidaten pas tot de zogenaamde SPD-II vakken toelaat wanneer de SPD-I verklaring behaald is, kan worden geconcludeerd dat genoemde regelingen studievertragend werken, maar ook leiden tot een complexe, arbeidsintensieve organisatie.

De staatsexamencommissie heeft deze knelpunten uitvoerig beschreven in een advies. Dit advies bevat ook een aantal suggesties tot aanpassing van het staatsexamenbesluit. Het ligt ten grondslag aan de onderhavige besluiswijziging.

De wijziging wordt in het algemeen gekenmerkt door verruiming van de keuzemogelijkheden voor kandidaten, gekoppeld aan een meer eenvoudige regeling van de uitslagbepaling. De voornaamste overweging voor de verruiming luidt als volgt.

Van de kandidaat kan worden gesteld dat hij voor het grootste deel fulltime in het bedrijfsleven werkzaam is, terwijl hij zijn studie in de avonden en het weekeinde volbrengt. Derhalve ligt het voor de hand aansluiting te zoeken bij andere sectoren van het volwassenenonderwijs, waar reeds met deze specifieke situatie van kandidaten rekening wordt gehouden.

Daarnaast is het examen de laatste jaren eerder zwaarder dan lichter geworden, vooral doordat de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, waarin steeds meer complexe systemen voorkomen, gevolgd dienen te worden.

De voorgestelde wijzigingen komen in hoofdzaak op het volgende neer. Het onderscheid tussen het eerste gedeelte van het examen en het tweede gedeelte vervalt. De regeling zal niet meer een cesuur bevatten tussen wat in de praktijk SPD-I en SPD-II is gaan heten. Het behalen van een voldoende resultaat voor de vakken van het «eerste gedeelte» vormt niet meer een voorwaarde voor de toelating tot het examen in de vakken van het «tweede gedeelte».

Daarvoor in de plaats komt een systeem van deelexamens, in totaal 7, waarvoor certificaten kunnen worden behaald. Het behalen van 7 certificaten geeft recht op verkrijging van het diploma SPD bedrijfsadministratie.

Aanspraken en vrijstellingen uit het verleden zullen worden geëerbiedigd. Dat geldt dus met name voor de zogeheten SPD-I verklaring. Bovendien zullen voldoende examenresultaten, behaald na 1 augustus 1984, in het certificatenstelsel worden opgenomen.

Hierna wordt meer in detail op de verschillende wijzigingen en de beweegredenen daarbij ingegaan.

2. De wijzigingen

a. De verplichte combinatie van vakken vervalt. Daarmee wordt bevorderd dat een kandidaat zich goed voorbereidt op ieder deexamen waarvoor hij zich opgeeft, terwijl voorkomen wordt dat binnen een verplichte combinatie van vakken een deexamen onvoorbereid «op proef» wordt afgelegd. Anderzijds staat het de kandidaat vrij zich aan te melden voor zoveel deexamens als hij wenst.

b. De vrijstellingsregeling wordt afgeschaft. Volgens de nieuwe regeling ontvangt een kandidaat die een voldoende behaalt voor een deexamen, een certificaat dat een onbepaalde geldigheid heeft. Wanneer men voor alle vakken een certificaat heeft behaald, ontvangt men het SPD-diploma. De invoering van certificaten is conform de in andere sectoren van het volwassenenonderwijs gebruikelijke regeling.

c. De beperkte compensatiemogelijkheid die bij de vakkencombinaties van SPD-I werd toegepast, komt te vervallen. Enerzijds omdat de verplichte vakkencombinatie wordt afgeschaft (zie a), anderzijds omdat een certificatenregeling wordt ingevoerd (zie b). Men dient nu dus wel voor ieder deexamen een voldoende te behalen. Ook bij andere staatsexamens waar certificaten kunnen worden behaald geldt deze regeling.

De compensatie tussen onderdelen van een deexamen blijft gehandhaafd, bijvoorbeeld bij het vak Bedrijfsrecht dat in twee zittingen wordt afgenomen (privaatrecht en belastingrecht), waar het eindcijfer het gemiddelde is van de cijfers behaald voor de beide onderdelen.

d. De verplichte volgorde waarin de deexamens dienden te worden afgelegd, wordt afgeschaft, evenals de vrij kunstmatige opsplitsing in SPD-I en SPD-II. Hiermede vervalt de zogenaamde blokkeringsregeling waarbij men pas in SPD-II vakken examen kon afleggen als men de SPD-I verklaring verkregen had.

Een kandidaat die in september SPD-I deexamens heeft afgelegd, hoort pas in december de uitslag. In april worden de SPD-II vakken geëxamineerd. Aangezien men tot december geen zekerheid heeft of men aan het examen in april mag deelnemen, zal de motivatie om voor dat examen te studeren gering zijn, terwijl men tevens het risico loopt opnieuw voor SPD-I vakken examen te moeten doen in september daarop volgend.

Met het doen vervallen van deze drempel kan men onmiddellijk beginnen met de studie voor SPD-II vakken. Immers, ook al zou men voor een deexamen gezakt zijn dan is dat geen beletsel mee te doen aan het voorjaarsexamen, terwijl men het deexamen waarvoor men gezakt is weer in september kan afleggen. Hiermede wordt niet alleen de continuïteit van de studie bevorderd maar ook de studiezijn.

e. Het vrijgeven van de volgorde van af te leggen vakken behoeft nog wel enige toelichting. Immers er zijn een aantal vakken, waarbij voorkennis van een ander vak verondersteld wordt. In de moeilijkheidsgraad van de vakken van het oude eerste en tweede gedeelte zit een opgaande lijn. Hierin komt geen wijziging. Het zou dan ook niet verstandig zijn als kandidaten bijvoorbeeld zouden starten met het vak Bedrijfseconomie II, zonder dat ze kennis hebben genomen van Bedrijfseconomie I. Bovendien moet dikwijls bij het ene vak noodgedwongen worden voortgebouwd op kennis en vaardigheden (met name boekhoudkundige vaardigheden), verkregen in een voorafgaand vak. Dat brengt met zich mee dat ook bij het vrijgeven van de volgorde deze kennis en vaardigheden bij een volgend vak bekend verondersteld zullen worden.

Dit houdt impliciet een aanbeveling in om bij het studeren een bepaalde volgorde in acht te nemen. Indien uit de praktijk de noodzaak daartoe zou blijken, kan de staatsexamencommissie de kandidaten een bepaalde volgorde aanbevelen.

f. Hoewel voorgesteld wordt het onderscheid tussen SPD-I en SPD-II op te heffen, zijn tallozen thans in het bezit van een zogenaamde SPD-I verklaring, die toegang geeft tot de examens van het tweede gedeelte.

Deze verklaring heeft een onbeperkte geldigheid.

In het voorliggende besluit wordt geregeld dat bezitters van deze SPD-I verklaring beschouwd worden als bezitters van de certificaten voor de vier vakken die voor deze verklaring moesten worden afgelegd (Bedrijfs-economie I, Economisch-technische verschijnselen, Statistiek en Bedrijfs-calcuatie). Hierbij wordt voor de goede orde opgemerkt dat het dus noch noodzakelijk noch mogelijk is om certificaten voor de afzonderlijke vakken aan te vragen.

h. In de praktijk blijkt dat maatschappelijk waarde wordt gehecht aan de SPD-I verklaring, in de wandeling zelfs SPD-I «diploma» genoemd. Hieraan kleven een aantal bezwaren. De verklaring was bedoeld als toelating tot SPD-II, maar had verder geen zelfstandige betekenis. SPD-I was bedoeld als algemene vorming en vooropleiding, maar vormt geen zelfstandig, afgerond geheel; een vak als Bedrijfsadministratie maakt er zelfs geen deel van uit.

Desalniettemin, gezien de waarde die er vanuit de maatschappij aan wordt gehecht, en derhalve ook door de cursisten, zal het vooralsnog mogelijk blijven op grond van de certificaten voor de vier oude SPD-I vakken een verklaring te vragen.

i. Momenteel worden de onderdelen SPD-I en SPD-II op verschillende tijdstippen afgenomen. SPD-I wordt in de maand september en SPD-II in de maand april afgenomen. Door handhaving hiervan bestaat voor kandidaten een beperkte mogelijkheid onderdelen gespreid af te leggen. Is een kandidaat bijvoorbeeld in september gezakt voor een onderdeel SPD-I, dan kan hij zich voor de april-examens van SPD-II opgeven en voor het nog af te leggen SPD-I vak in september van het volgend jaar. De bestaande regeling van spreiding van het examen over twee, in verschillende perioden afgenomen, gedeelten blijft dan ook gehandhaafd.

j. Wat betreft de examenkosten is ook een wijziging nodig. Het voorstel is per examen een vast bedrag van f 50,- in rekening te brengen, vermeerderd met f 40,- voor elk deexamen waarvoor men zich aanmeldt.

Bij de vaststelling van deze bedragen is rekening gehouden met de gewijzigde vorm waarin het examen wordt afgenomen en het gegeven dat staatsexamens kostendekkend dienen te zijn. De tariefssystematiek sluit aan bij die van de overige staatsexamens waarbij deexamen worden afgenomen.

3. Deregulering

Ten aanzien van deregulering wordt het volgende opgemerkt. De voorgestelde wijzigingen leiden blijkens de hiervoor gegeven toelichting tot een aanzienlijke vereenvoudiging van de examenregeling. Daarmee wordt aangesloten bij de geldende regeling in andere (staats)examenbesluiten en in het ontwerp-besluit staatsexamens W.H.B.O. Gelet op deze omstandigheden, bestaat er uit dereguleringoogpunt tegen de voorgestelde regeling geen bezwaar.

4. Advies Onderwijsraad

De Onderwijsraad staat positief tegenover de onderhavige wijzigingen. Wat betreft de status van het besluit dat berust op artikel E.11, eerste lid, van de Invoeringswet W.H.B.O., waaromtrent de Raad vragen stelt, wordt opgemerkt dat het inderdaad de bedoeling is het staatsexamen SPD bedrijfsadministratie voor onbepaalde tijd te handhaven op genoemde wettelijke basis.

Ten aanzien van de door de Raad genoemde mogelijkheid meer dan eenmaal per jaar in alle vakken examen af te leggen, wordt overwogen of organisatorisch te realiseren is voor alle dan wel bepaalde vakken deze mogelijkheid te openen.

Dit zal zeker niet op korte termijn te verwezenlijken zijn. Van het artikelsgewijze commentaar van de Raad is goede nota genomen.

5. Artikelen

Onderdeel J (artikel 18)

Deze wijziging beoogt aan te sluiten bij de regeling neergelegd in een ontwerp-besluit tot harmonisatie van een aantal inrichtingsbesluiten, eindexamenbesluiten en staatsexamenbesluiten inzake de positie van leerlingen in het voortgezet onderwijs en het leerlingwezen.

In het bedoelde ontwerp-besluit is één regeling opgenomen met betrekking tot de maatregelen bij onregelmatigheden bij schoolonderzoeken, eindexamens en staatsexamens.

Een kandidaat krijgt de mogelijkheid om beroep in te stellen bij een in te stellen commissie van beroep tegen beslissingen met betrekking tot maatregelen bij onregelmatigheden. Omdat het hierbij om spoedeisende zaken gaat, is er een korte beroepstermijn van 3 dagen en een korte termijn van 14 dagen voor het nemen van een beslissing.

Onderdeel V (artikelen 45 tot en met 47)

De artikelen 45 tot en met 47 bevatten het nieuwe overgangsrecht.

In artikel 45 is vastgelegd dat een kandidaat die na 1 augustus 1984 doch voor 1 augustus 1987 een voldoende heeft behaald voor een vak, wordt geacht in het bezit te zijn van een certificaat voor het desbetreffende deexamen. Het is dus niet nodig en evenmin mogelijk om – zoals door sommige organisaties bij de adviesprocedure is gevraagd – een of meer certificaten aan te vragen, bijvoorbeeld door overlegging van de cijferlijst. Volgens deze bepaling heeft de cijferlijst met betrekking tot onvoldoendes behaald tussen 1 augustus 1984 en 1 augustus 1987, de waarde van een certificaat.

De datum 1 augustus 1984 is gekozen omdat kandidaten die in september 1984 examen hebben gedaan en voor de twee daaropvolgende jaren vrijstellingen hebben verkregen op grond van artikel 24 in 1987 opnieuw examen zouden moeten doen.

In artikel 46 is vastgesteld dat een kandidaat die in het bezit is van een zogenaamde SPD-I verklaring, afgegeven op grond van artikel 25 zoals dit luidde voor de inwerkingtreding van dit besluit, wordt geacht in het bezit te zijn van certificaten voor de desbetreffende deexamens.

Artikel 47 bevat de regeling die was vastgelegd in het vervallen artikel 7, onderdelen b en c. Het betreft hier een toelatingsregeling voor het tweede gedeelte van het examen, voor degenen die examen hebben afgelegd volgens het reglement zoals dat gold voor 1 januari 1981. Gelet op het overgangsrechtelijke karakter van de bepalingen, is thans gekozen voor plaatsing bij de overige overgangsbepalingen.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
A. J. Evenhuis